

Økologisk husdyrhold

Juni Rosann Engeli Johansen

Økologisk husdyrhold

Læringsmål:

- Kjenne til de økologiske prinsippene
- Forstå betydningen av naturlig atferd og hvordan økologisk produksjon legger til rette for dette

Hva betyr «økologisk»?

International Federation of Organic Agriculture Movements, IFOAM har definert økologisk landbruk slik:

«Økologisk landbruk er et produksjonssystem som opprettholder sunne jordsmonn, bærekraftige økosystemer og folks helse. Dette systemet bygger på økologiske prosesser, biologisk mangfold og kretsløp tilpasset lokale forhold, istedenfor å være avhengig av innsatsfaktorer med uheldig effekt. Økologisk landbruk kombinerer tradisjon, innovasjon og vitenskap til gagn for vårt felles miljø, og fremmer rettferdighet og god livskvalitet for alle.»

Økologiske prinsipper – IFOAM 2005

- Helseprinsippet
- Økologiprinsippet
- Rettferdighetsprinsippet
- Varsomhetsprinsippet

The Principle
of Health.

The Principle
of Ecology.

The Principle
of Fairness.

The Principle
of Care.

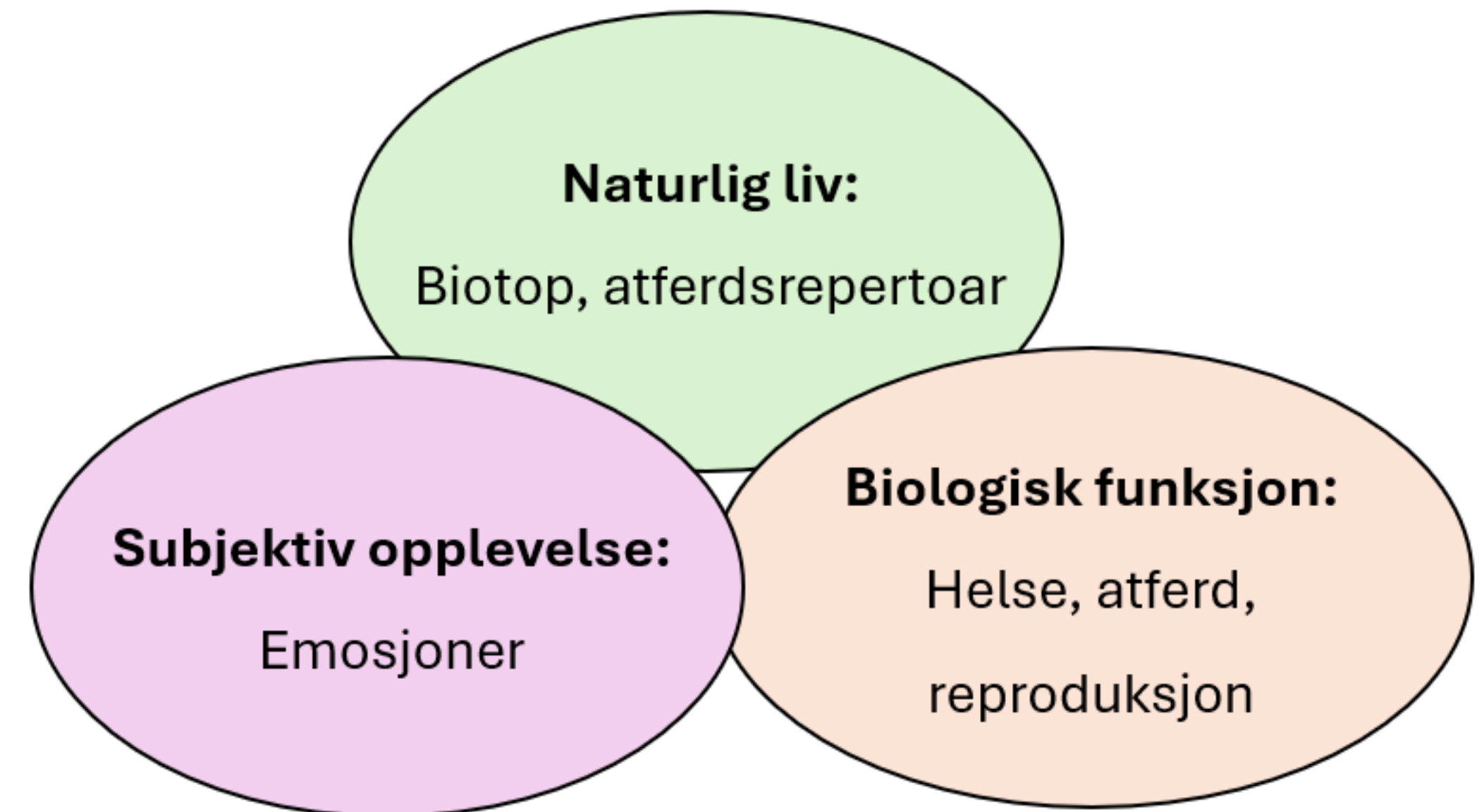
- **Rettferdighetsprinsippet** fremmer at dyr skal gis betingelser som sikrer **livsutfoldelse og trivsel** i samsvar med deres **fysiologi og naturlige atferd**

Hva er dyrevelferd?

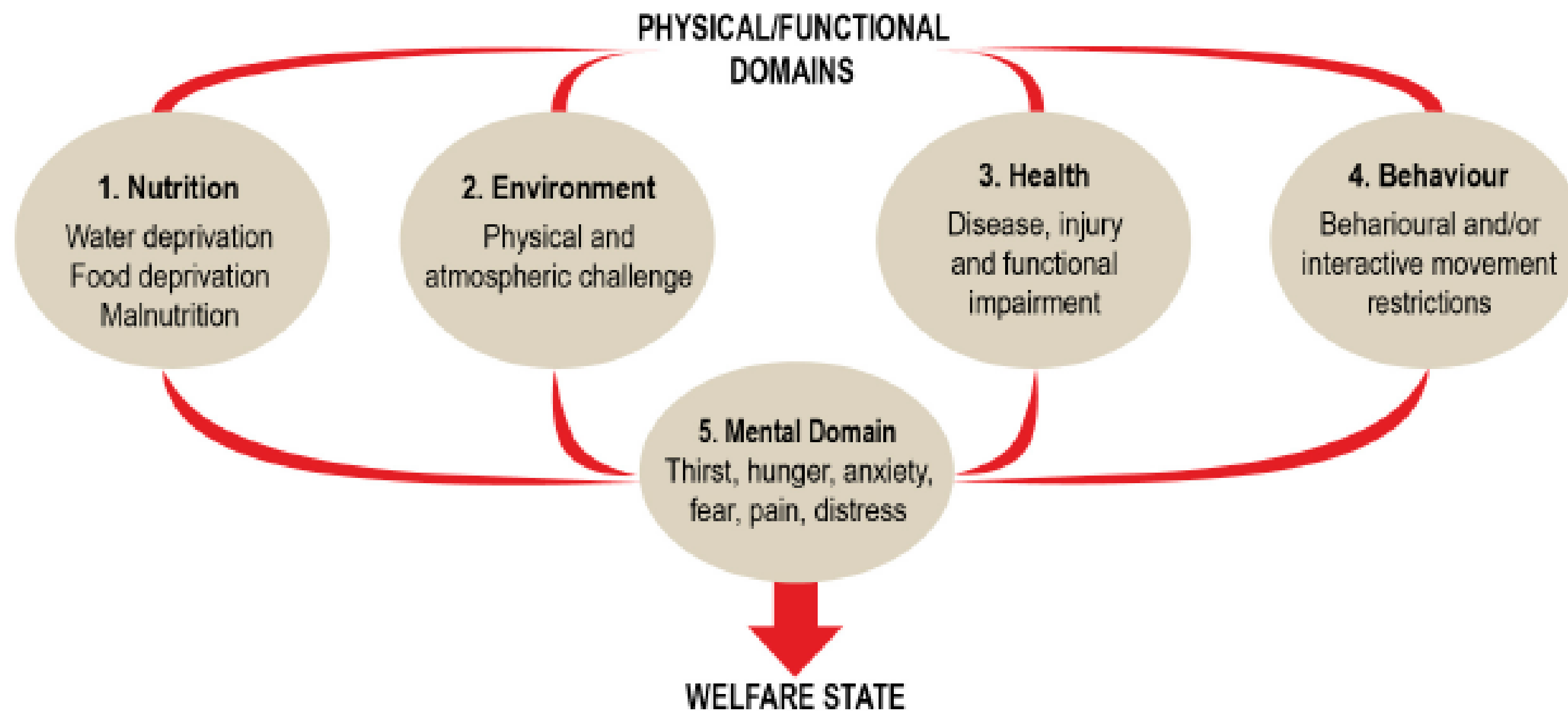
De fem friheter:

- Frihet fra sult, tørst og feilernæring
 - Frihet fra fysisk ubehag
 - Frihet fra frykt og stress
 - Frihet fra smerte, sykdom og skade
 - Frihet til å utøve normal atferd
- / Frihet til å velge**

- **Livskvalitet – Et liv verdt å leve**

Dyrevelferd – Fem domener

«Dyrevelferd er individets subjektive opplevelse av sin mentale og fysiske tilstand som følge av dets forsøk på å mestre sitt miljø.»

Naturlig atferd

- Den atferden som et friskt dyr normalt utfører i det som er en naturlige omgivelser for arten
- Plass, ressurser, berikelser, sosial kontakt, fôring
- Unngå unormal atferd

Sykdomsforebygging

- Egnede raser/avlssdyr
- Dyrehold etter artens behov
- Fôr av god kvalitet
- Mosjon og beitetilgang
- Passe besetningsstørrelse
- Gode oppdrettsmetoder
- Godt husdyrmiljø

Husdyrmiljø

- Naturlige behov
- Bevegelsesfrihet og velvære
- Unngå stress og smerte
- Tilgang til fôr og vann
- Sikre god velferd
- God ventilasjon og naturlig lys
- Lav dyretetthet og tett underlag

Fôring

- Økologisk fôr
 - Uten kunstgjødsel og sprøytemidler
- Egenprodusert fôr
 - 30% for fjørfe og gris
 - 70% for drøvtyggere
- Mest mulig beite
- Drøvtyggere minst 60% grovfôr
- Naturlig melk

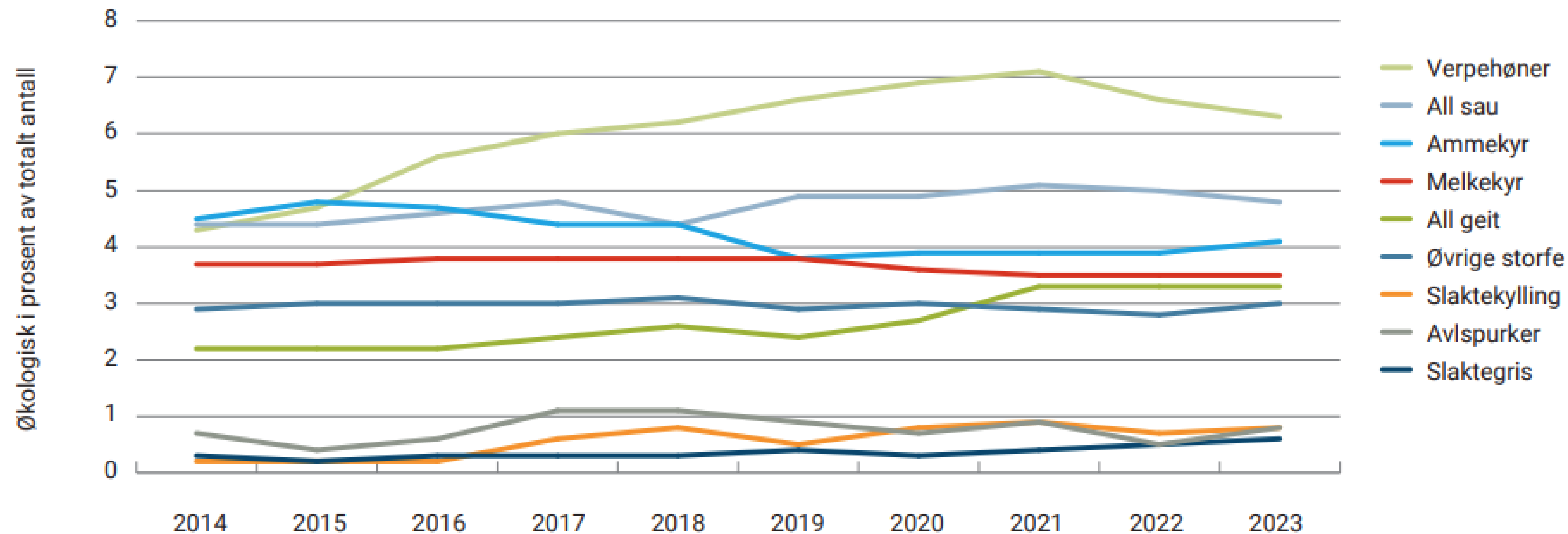
Andel økologiske husdyr i 2023

Tabell 1.5.1. Økologiske husdyr i prosent av totalt antall husdyr i 2023			
	Antall økologiske	Prosent økologiske av total	Endring i antall dyr siste år
Melkekyr	7 121	3,5 %	-243
Ammekyr	4 621	4,1 %	180
Øvrige storfe	16 586	3,0 %	316
All sau	43 286	4,8 %	-2 284
All geit	2 351	3,3 %	318
Avlspurker	295	0,8 %	-70
Slaktegris	2 580	0,6 %	505
Verpehøns - egg	286 629	6,3 %	-22 319
Kyllinger for slakt	127 442	0,8 %	14 852

Økologiske dyr er antall dyr per 1.1., mens konvensjonelle dyr er antall per 31.7.
Tallene har derfor begrenset verdi for dyr med lav slaktealder som slaktekyllinger, da det ikke sier noe om antall dyr totalt for året. Det også noe upresise tall for lam og svin.
Kilde: DEBIO og SSB.

Utviklingen av økologiske husdyr 2014-2023

Figur 1.5.a. Andel økologiske husdyr i prosent, 2014-2023

Antall økologiske dyr er per 1.1., mens konvensjonelle dyr er per 31.7.

Kilde: Debio og SSB.

Oppgave: Kan dere si noen eksempler på positive og negative velferdsindikatorer?

Positive velferdsindikatorer

- Hormoner som dopamin og oxytocin (kan analyseres)
- Utforskende atferd
- Normalt aktivitetsnivå
- Avslappet hvile
- Kroppspleie
- Initiativ til sosial kontakt
- Atferd som tyder på positiv forventning
- F.eks. maling hos katt
- Matlyst
- Lek

Negative velferdsindikatorer

- Skader, sykdom
- Mangler pels, tover i pels, skitten
- Unormal atferd, stereotypier
- Ufullstendig/redusert kroppspleie
- Stress, frykt, angst (stresshormoner)
- Redusert aktivitet og sosial atferd/apati
- Unormal aggresjon
- Redusert appetitt/dårlig hold
- Dehydrert
- Sosiale problemer
- Ingen lek

www.norsok.no